

Публікація “Спадкування житла за законом” \ Журнал “Чернівці Нерухомість” – 18.04.2009

Чотири місяці назад помер мій дідусь. Мій батько – його єдиний син. Я з батьком останні десять років проживали разом з дідусем. Квартира належить дідусеві. Заповіту – не залишав. Розкажіть будь ласка як відбувається спадкування та куди звернутися, щоб переоформити квартиру?

Найперше право на спадкування мають особи, визначені у заповіті. Якщо ж заповіту немає, або він визнаний недійсним, або спадкоємець, названий у заповіті, відмовився прийняти спадщину, – право на неї отримують члени сім'ї та родичі спадкодавця в порядку черговості, визначеної законом.

Усі спадкоємці за законом поділяються на п'ять черг. Перша черга: діти спадкодавця, у тому числі зачаті за життя спадкодавця та народжені після його смерті, той з подружжя, який його пережив, та батьки. Документом, що підтверджує спорідненість між батьками та дитиною, є свідоцтво про народження. Саме у свідоцтві про народження зазначається прізвище, ім'я та по батькові дитини, а також прізвище, ім'я та по батькові матері та батька дитини.

Друга черга: брати та сестри спадкодавця, бабусі та дідусі з боку батька й матері. Третя черга: рідні дядько та тітка спадкодавця. Четверта черга: особи, що проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менш, як п'ять років до часу відкриття спадщини (дня смерті або оголошення померлим спадкодавця). П'ята черга: інші родичі спадкодавця до шостого ступеня споріднення включно. Родичі ближчого ступеня споріднення усувають від права спадкування більш дальніх родичів.

Якщо спадкоємець постійно проживав зі спадкодавцем на момент його смерті, він автоматично вважається таким, що прийняв спадщину. Якщо він постійно не проживав з померлим – має впродовж 6 місяців подати в нотаріальну контору за місцем смерті спадкодавця заяву про прийняття спадщини. Цей строк встановлюється, щоб усі потенційні спадкоємці мали можливість заявити про свої права. Якщо хтось із них пропустив 6 місячний строк, то суд може продовжити йому цей термін, але тільки за наявності поважних причин (хвороба, тривалий від'їзд, стихійне лихо тощо). Якщо строк пропущений без поважної причини, особа втрачає право на спадок.

Також спадкоємець має право відмовитися від прийняття спадку взагалі або на користь іншої особи. Для цього необхідно подати заяву про відмову від прийняття спадщини до нотаріальної контори за місцем смерті спадкодавця. Подати або відкликати заяву про відмову можна впродовж 6-ти місяців.

Якщо у складі спадщини є нерухоме майно, спадкоємець зобов'язаний особисто подати заяву та отримати у нотаріуса свідоцтво про право на нього. Свідоцтво видається через 6 місяців із дня смерті спадкодавця (заповідача).

Видача свідоцтв про право на спадщину здійснюється державними нотаріусами. Дії як приватних, так і державних нотаріусів, у тому числі і при видачі свідоцтв про право на спадщину, чітко регламентовані Законом України "Про нотаріат" та "Інструкцією про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України", затвердженою Наказом Міністерства юстиції України.

Згідно пункту 212 "Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України" нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину за законом перевіряє факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, наявність підстав для закликання до спадкоємства за законом осіб, які подали заяву про видачу свідоцтва, склад спадкового майна, на яке видається свідоцтво про право на спадщину. На підтвердження цих обставин від спадкоємців обов'язково вимагаються відповідні документи.

Факт смерті і час відкриття спадщини підтверджуються свідоцтвом органу реєстрації актів цивільного стану про смерть спадкодавця.

Доказами родинних та інших відносин спадкоємців зі спадкодавцем є: свідоцтва органів реєстрації актів цивільного стану (в тому числі свідоцтво про народження); копії актових

записів; копії рішень суду, що набрали законної сили, про встановлення факту родинних та інших відносин.

Після отримання свідоцтва про право на спадщину спадкоємець зобов'язаний зареєструвати своє право на спадщину у відповідному комунальному підприємстві Бюро технічної інвентаризації. І тільки після державної реєстрації свідоцтва про право на спадщину він стане власником отриманого у спадок нерухомого майна, згідно ст. 1299 Цивільного кодексу України.

Жумига Ольга Анатоліївна, Юридична фірма “ Куцак і партнери”, тел: 90-05-10